

ROZHODNUTÍ

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, příslušný k projednání přestupků podle § 52a odst. 1 písm. b) zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, v souladu s § 78 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, rozhodl **takto**:

I.

Obviněná právnická osoba **České dráhy, a. s.**, IČO 70994226, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222, 110 15 Praha 1, **se jako provozovatelka celostátní dráhy** mezi železničními stanicemi Praha Vršovice seř. n. (odj. skupina) a Praha Jih, v obvodech železničních stanic Bohumín, Děčín hl. n. a Praha Jih, a dále jako **provozovatelka celostátní a regionální dráhy** v rozsahu **pozemků** v obvodu dráhy v ostatních železničních stanicích,

uznává vinnou

tím, že v rozporu s § 42c odst. 1 zákona o dráhách v období od 15. 1. 2020 do 13. 7. 2022 nezřídila odštěpné závody, prostřednictvím kterých měla povinnost provozovat drážní dopravu odděleně od provozování dráhy, neboť provozovala zároveň celostátní dráhu i drážní dopravu, která neslouží výhradně k zajištění provozování dráhy, **čímž spáchala přestupek podle § 51 odst. 4 písm. v) zákona o dráhách, a za to se jí podle § 51 odst. 10 písm. d) zákona o dráhách ukládá pokuta ve výši 1 000 000 Kč** (slovy jeden milion korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu číslo 19-4523001/0710 vedený u České národní banky, variabilní symbol 3034.

II.

Podle § 95 odst. 1 přestupkového zákona, ve spojení s § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělků, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, se obviněné ukládá **povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč** (slovy jeden tisíc korun českých). Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, na účet Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře č. 19-4523001/0710 vedený u České národní banky, variabilní symbol 3034.

Odůvodnění

I. Průběh řízení

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře (dále jen „Úřad“) zahájil řízení o přestupku dne 13. 7. 2022 doručením oznámení č. j. UPDI-2252/22/AM2, a to na základě skutečností zjištěných v průběhu státního dozoru. Ten byl zahájen dne 23. 6. 2020 oznámením č. j. UPDI-2477/20/SO a veden Úřadem pod sp. zn. STD002/20 (dále jen „státní dozor“). Průběh a závěry státního dozoru jsou uvedeny v protokolu o kontrole č. j. UPDI-1454/22/UM ze dne 5. 5. 2022 (dále jen „protokol“).

Proti protokolu podala obviněná námitky č. j. 1027/2022-O25 ze dne 17. 5. 2022, které byly nadřízenou osobou kontrolujícího vyřízeny dne 24. 6. 2022 (č. j. UPDI-2065/22/ZA), a které byly v plném rozsahu shledány nedůvodnými.

Předmětem státního dozoru (kontroly) bylo mimo jiné **plnění povinností podle § 42a až § 42c zákona o dráhách**, se zaměřením na železniční stanice a přístupové komunikace pro cestující.

Obviněná se dne 22. 7. 2022 vyjádřila k zahájenému řízení dopisem č. j. 670/2022-O25 ze dne 21. 7. 2022 (dále jen „vyjádření“). Úřad dále dne 2. 8. 2022 usnesením č. j. UPDI-2501/22/AM2 uložil Správě železnic, státní organizaci, IČO 70994234, se sídlem Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1 (dále jen „Správa železnic“), aby předložila faktury za pronájem pozemků vystavené obviněnou a doklad o tom, že faktury byly uhrazeny, případně smlouvu o pronájmu pozemků, což Úřad považoval za nezbytné k provedení důkazu v tomto správním řízení.

Správa železnic odpověděla dne 10. 8. 2022 dopisem č. j. 54040/2022-SŽ-GR-O25 (dále jen „odpověď SŽ“), ke kterému přiložila požadované dokumenty   Téhož dne Úřad obdržel ještě další odpověď Správy železnic č. j. 55024/2022-SŽ-GR-O25, která nepřinesla nové relevantní informace.

Dne 16. 8. 2022 obdržel Úřad od obviněné stížnost podle § 175 správního řádu a podnět na prohlášení nicotnosti napadeného usnesení č. j. 792/2022-O25 ze dne 11. 8. 2022 (dále jen „podnět ČD“).

Předseda Úřadu neshledal důvody k zahájení řízení o prohlášení nicotnosti, a to i s přihlédnutím k návrhu, který v této věci přednesla rozkladová komise. Dne 8. 9. 2022 byla tato skutečnost sdělena s uvedením důvodů dopisem č. j. UPDI-2889/22/KP obviněné.

Úřad oznámil dne 9. 9. 2022, č. j. UPDI-2891/22/UM, obviněné ukončení dokazování a stanovil lhůtu, ve které má možnost se k podkladům pro rozhodnutí vyjádřit. Této možnosti obviněná nevyužila.

Stížnost obviněné podle § 175 správního řádu byla Úřadem prošetřena a nebyla shledána důvodnou. Dne 21. 9. 2022 byla o vyřízení stížnosti v souladu s § 175 odst. 5 správního řádu obviněná (stěžovatelka) dopisem č. j. UPDI-3033/22/UM vyrozuměna.

II. Posouzení jednání obviněné Úřadem

Provozování dotčených částí dráhy celostátní

Obviněná byla podle Prohlášení o dráze celostátní provozované společností České dráhy, a. s., č. j. sddf/0058/8 (DFJP), č. j. 70583/2018 (ČD), pro jízdní řád 2019/2020, účinného od 9. 12. 2018, aktualizovaného dne 13. 5. 2020 v období platnosti jízdního řádu 2019/2020 mimo jiné provozovatelkou celostátní dráhy mezi žst. Praha Vršovice seř. n. a Praha Jih, a dále v obvodech žst. Praha Jih, Bohumín a Děčín hl. n. (dále jen „dotčené části dráhy celostátní“) a na těchto částech dráhy současně provozovala drážní dopravu, která nesloužila výhradně k zajištění provozování této dráhy.

Podle Prohlášení o dráze celostátní provozované společností České dráhy, a. s., č. j. sddf/0042/19 (DFJP), č. j. 57916/2019 (ČD), pro jízdní řád 2020/2021, účinného od 15. 12. 2019, aktualizovaného dne 26. 1. 2021 byla obviněná v období platnosti jízdního řádu 2020/2021 provozovatelkou dotčených částí dráhy celostátní a na těchto částech dráhy současně provozovala drážní dopravu, která nesloužila výhradně k zajištění provozování této dráhy.

Podle Prohlášení o dráze celostátní provozované společností České dráhy, a. s., č. j. sddf/0010/20 (DFJP), č. j. 57715/2020 (ČD), pro jízdní řád 2021/2022, účinného od 13. 12. 2020, aktualizovaného dne 1. 7. 2022 (dále jen „Prohlášení 2022“) byla obviněná v období platnosti jízdního řádu 2021/2022, nejméně do 13. 7. 2022, provozovatelkou dotčených částí dráhy celostátní a na těchto částech dráhy současně provozovala drážní dopravu, která nesloužila výhradně k zajištění provozování této dráhy. Druhou aktualizací Prohlášení 2022 ze dne 26. 11. 2021 došlo v celém textu Prohlášení 2022 ke změně označení části celostátní dráhy Praha Vršovice seř. n. (odj. skupina) – Praha Jih na Praha-Vršovice, obvod Praha-Eden – Praha Jih a ke změně v popisu části celostátní dráhy Praha Jih. Tyto změny nemají vliv na postavení obviněné jakožto provozovatelky celostátní dráhy.

Vlastnictví pozemků

Obviněná byla založena na základě zákona č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, ve znění platném a účinném do 11. 6. 2003. Podle § 4 odst. 2 tohoto zákona se pro založení akciové společnosti České dráhy použil majetek státu, s kterým hospodařila ke stanovenému dni státní organizace České dráhy, který slouží k provozování železniční dopravní cesty a železniční dopravy, a ostatní majetek státní organizace České dráhy, s výjimkou majetku uvedeného v § 20 odst. 1 a v § 20 odst. 5 písm. b) a c).

Podle § 20 odst. 1 s zákona č. 77/2002 Sb. (ve výše uvedeném znění) státní organizace Správa železniční dopravní cesty (pozn. od 1. 1. 2020 přejmenována na státní organizaci Správa železnic) měla po svém vzniku hospodařit s majetkem státu převzatým od státní organizace České dráhy, který tvoří železniční dopravní cestu, v rozsahu stanoveném přílohou č. 1 tohoto zákona. V ní jsou pod písmenem g) uvedeny pozemky v obvodu dráhy, s výjimkou pozemků nacházejících se v obvodu stanic a dep kolejových vozidel a pozemků nacházejících se pod stavbami ve vlastnictví

akciové společnosti. Z uvedeného vyplývá, že pozemky nacházející se v obvodu stanic na státní organizaci Správu železniční dopravní cesty nebyly převedeny.

Podle § 20 odst. 5 zákona č. 77/2002 Sb. (ve výše uvedeném znění) státní organizace Správa železniční dopravní cesty neměla po svém vzniku hospodařit s majetkem, který měl přejít ze státní organizace České dráhy do akciové společnosti České dráhy, a majetkem, který byl uveden pod písmeny b) a c) tohoto ustanovení s odkazem na přílohu 2 tohoto zákona. Z uvedeného vyplývá, že pozemky nacházející se v obvodu stanic s výjimkou několika jednotlivých pozemků uvedených v této příloze byly převedeny na obviněnou.

Uvedený výklad potvrzuje také Příloha č. 3 zakladatelské listiny Českých drah, a. s., obsahující jmenovitě určení nepeněžitého vkladu. Ta je zveřejněna ve sbírce listin obchodního rejstříku na adrese <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=69800>. V této příloze je uvedeno, že *na akciovou společnost České dráhy přechází podle zákona č. 77/2002 Sb. pozemky nacházející se v obvodu stanic a dep kolejových vozidel a pozemky nacházející se pod stavbami ve vlastnictví akciové společnosti*. Ve sbírce listin neexistuje záznam, že by tyto pozemky byly následně převedeny na jiný subjekt.

Informace uvedené ve výročních zprávách

Úřad se dále zabýval příjmy obviněné z těchto pozemků. Této problematice se věnuje *Výroční zpráva Skupiny České dráhy 2021* ve své kapitole *Zpráva představenstva o podnikatelské činnosti Společnosti a o stavu jejího majetku*. V ní se na straně 71 v článku nazvaném *Správa majetku* uvádí, že *v roce 2021 pokračovala specifikace majetku v lokalitách žst pod železniční dopravní cestou určeného k převodu SŽ, probíhala příprava smluvní dokumentace a na sklonku roku započalo předávání dat znalci k ocenění předmětu transakce. V průběhu roku bylo zahájeno pre-notifikační řízení u Evropské komise se zapojením ÚOHS a MD. Na SŽ byla uplatněna kompenzace za užívání pozemků v majetku ČD pod kolejiemi a související infrastrukturou ve správě SŽ. V přehledu použitých zkratk se pak uvádí, že ČD jsou České dráhy, a.s., tedy obviněná, a SŽ značí státní organizaci Správa železnic*.

Obviněná dále zveřejňuje *Individuální účetní závěrku společnosti České dráhy, a.s., nábřeží L. Svobody 1222, 110 15 Praha 1 za rok 2021* sestavenou dle IFRS ve znění přijatém EU, která byla schválena ke zveřejnění dne 27. dubna 2022. V její příloze se v tabulce č. 20 *Pohledávky z obchodních vztahů* uvádí *Pohledávky z obchodních vztahů – brutto* ke dni 31. 12. 2020 hodnota 1 187 mil. Kč, zatímco ke dni 31. 12. 2021 hodnota 1 779 mil. Kč. Tento nárůst je zdůvodněn v poznámce: *Nárůst pohledávek k 31. 12. 2021 byl z důvodu vystavených faktur za pronájmy pozemků*.

Ve *Výroční zprávě 2021* státní organizace Správa železnic, v oddílu *Finanční Část, v Příloze v účetní uzávěrce, kapitole 7. Další informace* je pod bodem 7.9 *Projekt úpravy majetkoprávních vztahů v železničních stanicích* uvedena informace týkající se předmětných pozemků. Zde je mimo jiné uvedeno:

Projekt úpravy majetkoprávních vztahů v železničních stanicích (projekt ÚMVŽST) spočívá zejména v převodu více než 4 tisíc pozemků pod kolejiemi o celkové výměře cca 44 mil. m², a to v přibližně 1 000 lokalitách po celé ČR. Transakce je připravována ve spolupráci s ČD, MD a Úřadem pro

ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) a podléhá procesu prenotifikace Evropskou komisí a schválení vládními orgány ČR.

Dne 30. 11. 2021 obdržela Správa železnic od ČD 4 daňové doklady, jejichž předmětem je kompenzace za užívání předmětných pozemků, a to za období od 1. 3. 2017 do 31. 12. 2020. Celkový fakturovaný objem činí 2 189 811 tis. Kč včetně DPH.

Dne 12. 1. 2022 obdržela Správa železnic od ČD fakturu za kompenzace za užití pozemků za rok 2021 ve výši 644 154 tis. Kč včetně DPH. Dne 13. 1. 2022 byla Správa železnic vyzvána ČD k vrácení faktury, což učinila dne 14. 1. 2022 prostřednictvím datové schránky. Následně Správa železnic obdržela dne 19. 1. 2022 od ČD nový daňový doklad za kompenzace pro rok 2021.

Informace ve výroční zprávě Správy železnic korespondují s informacemi uvedenými ve výroční zprávě obviněné. Lze z nich doložit, že pozemky v majetku obviněné pod koleje a související infrastrukturou ve správě Správy železnic podle výše uvedené *Výroční zprávy Skupiny České dráhy 2021* (dále jen „pozemky v železničních stanicích“) byly předmětem fakturace ze strany obviněné za účelem kompenzace za jejich užití Správou železnic.

Pozemky v železničních stanicích jako součást dráhy a jejich provozování

V příloze č. I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru jsou uvedeny položky, které jsou součástí železniční infrastruktury, pokud jsou součástí stálé železniční cesty, včetně pomocných kolejí, avšak s výjimkou tratí uvnitř železničních dílen, dep nebo vozoven a soukromých železničních přípojek nebo vleček. Pod první položkou jsou uvedeny jako součást infrastruktury i pozemky. Tato příloha je transponována do přílohy vyhlášky č. 76/2017 Sb., o obsahu a rozsahu služeb poskytovaných dopravci provozovatelem dráhy a provozovatelem zařízení služeb. Podle této přílohy je provozovatel dráhy na dráze celostátní a regionální povinen zajistit, aby dopravce mohl použít dráhu v rozsahu: *1. pozemků v obvodu dráhy s výjimkou pozemků v obvodech dep a dílen kolejových vozidel.*

Podle § 2 odst. 12 zákona o dráhách se hlavními činnostmi rozumí činnosti související se sjednáním a výpočtem ceny a s výběrem platby za užití dráhy. Jedná se o hlavní činnosti, které obecně vykonává provozovatel dráhy, pokud není povinen tyto činnosti obstarat nezávislý přidělec. Obviněná uplatnila kompenzace za užívání pozemků v železničních stanicích. Obviněná tedy fakticky provedla výpočet ceny za užití dráhy, tedy vykonala hlavní činnosti provozovatele dráhy. Výsledná částka se stává příjmem za provozování infrastruktury, který nesmí být převeden na dopravce - železniční podnik. Nelze tedy připustit výklad zveřejněný ve výroční zprávě obviněné, že jde o pronájem pozemků, který by nebyl důvodem pro splnění povinnosti zřídit odštěpný závod, uložené v § 42c odst. 1 zákona o dráhách.

Úřad též poukazuje na zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury. Podle jeho § 2 lze prostředky z tohoto fondu použít na údržbu nebo provozování celostátních nebo regionálních drah. Nelze je použít na nájem některých položek infrastruktury. I z uvedeného vyplývá, že nejde o nájem, ale o náklady na provozování jedné z položek infrastruktury.

že pro obviněnou jsou fakturované částky příjmem za provozování částí drah v rozsahu pozemků železničních stanic a že obviněná přestupek porušením § 42c odst. 1 zákona o dráhách spáchala.

Tyto skutečnosti potvrzuje i odpověď Správy železnic.

Jelikož jsou pozemky obsaženy v seznamu položek železniční infrastruktury, uvedeném v příloze I. směrnice 2012/34/EU, nejedná se o pronájem pozemků, ale o provozování položky pozemky jako součásti železniční infrastruktury.

Povinnost oddělit provozování dráhy od drážní dopravy

Na případ je třeba pohlížet ve světle cílů směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/2370, kterou se mění směrnice 2012/34/EU, pokud jde o otevření trhu vnitrostátních služeb v přepravě cestujících po železnici a správu a řízení železniční infrastruktury. Ta vyžaduje oddělení provozování dráhy od provozování drážní dopravy. Bod 16 její preambule předpokládá rozdělení funkce provozovatele infrastruktury mezi různé provozovatele infrastruktury. V tomto případě jde o rozdělení funkcí mezi obviněnou, provozující pozemky v železničních stanicích jako položku infrastruktury pozemky, a Správu železnic. Nejdůležitější je bod 17, dle kterého je třeba **zabránit finančním převodům mezi provozovatelem infrastruktury a železničními podniky** a ve vertikálně integrovaných podnicích mezi provozovatelem infrastruktury a jiným právním subjektem dotčeného integrovaného podniku, **pokud by mohly vést k narušení hospodářské soutěže na trhu, zejména v důsledku křížového subvencování.** V tomto případě bezpochyby ke křížovému subvencování může dojít, pokud prostředky z pronájmu z užívání pozemků v železničních stanicích budou poskytnuty obviněné provozující drážní dopravu.

Dne 15. 1. 2020 vstoupila v účinnost novela zákona o dráhách – zákon č. 367/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a který je transpozicí zmíněné novely směrnice 2012/34/EU. Novelizovaný zákon o dráhách mimo jiné v § 42a až § 42c nově definuje požadavky na oddělení provozování dráhy a drážní dopravy, postupy v případě vertikálně integrovaného podniku, a povinnosti z tohoto uskupení vyplývající.

Pokud jeden podnik provozuje jak dráhu, tak drážní dopravu na téže dráze, musí dojít k oddělení provozování dráhy a drážní dopravy **formou zřízení odštěpných závodů podle § 42c zákona o dráhách.** Druhou možností je **oddělení provozování dráhy a drážní dopravy formou více podniků,** které ale smějí být součástí téhož vertikálně integrovaného podniku. Pravidla tohoto oddělení jsou uvedena v § 42a a § 42b téhož zákona.

Obviněná je jak provozovatelkou drážní dopravy, tak provozovatelkou dotčených částí dráhy celostátní a provozovatelkou částí drah v rozsahu pozemků v železničních stanicích. Podle § 42c odst. 1 zákona o dráhách, provozuje-li provozovatel dráhy celostátní nebo regionální drážní dopravu, která neslouží výhradně k zajištění provozování dráhy, zřídí odštěpné závody, prostřednictvím kterých bude drážní dopravu provozovat odděleně od provozování dráhy.

Výše zmíněný bod 17 preambule směrnice 2016/2370 se pak váže k článku 7 odst. 2 směrnice 2012/34/EU. Podle něj členské státy zajistí, aby byl provozovatel infrastruktury organizován jako subjekt, který je právně odlišný od jakéhokoli železničního podniku. Podle článku 7a odst. 3 směrnice 2012/34/EU se mohou členské státy rozhodnout nepoužívat ustanovení článku 7 odst. 2 této směrnice, pokud zpoplatnění infrastruktury a přidělování tras provádí správce poplatků nebo přidělující subjekt, kteří jsou svou právní formou, organizací a rozhodováním nezávislí na jakémkoli železničním podniku. Ani jedna z těchto podmínek splněna nebyla.

Obviněná je na dotčených částech dráhy celostátní a na dráhách a jejich částech v rozsahu pozemků v železničních stanicích provozovatelkou dráhy i provozovatelkou drážní dopravy. Obviněná sama o sobě není vertikálně integrovaným podnikem a nezřídila odštěpné závody, prostřednictvím kterých by drážní dopravu provozovala odděleně od provozování dráhy.

Obviněná na dotčených částech dráhy celostátní a pozemcích v železničních stanicích od 15. 1. 2020, kdy nabyl účinnosti zákon č. 367/2019 Sb., v rozporu s § 42c odst. 1 zákona o dráhách neprovozuje drážní dopravu odděleně od provozování dráhy a nezřídila pro oddělení tohoto provozování odštěpné závody.

Obviněná tedy v rozporu s § 42c odst. 1 zákona o dráhách nezřídila odštěpné závody, prostřednictvím kterých má povinnost provozovat drážní dopravu odděleně od provozování dráhy. Proto Úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku č. I.

III. Námitky obviněné a jejich vypořádání

1. Nedodržení lhůty k vydání protokolu o státním dozoru – námitka pod bodem I. vyjádření

Námitky obviněné

Obviněná napadá nedodržení lhůty k vydání protokolu o kontrole podle § 12 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Posledním kontrolním úkonem ze dne 3. 5. 2022 bylo zařazení protokolu o cenové kontrole č. j. UPDI-1412/22/SO ze dne 29. 4. 2022, vedené pod sp. zn. CKO002/20, mezi podklady. Ten se však týkal jiné kontroly a pro tuto kontrolu nebyl relevantní. Kontrolní orgán neměl důvod čekat na uzavření cenové kontroly.

Stanovisko Úřadu

Úřad k této námitce předně uvádí, předmětem tohoto řízení je rozhodování o přestupku. Protokol je pouze podkladem pro prokazování toho, zda ke spáchání přestupku skutečně došlo. Doba pro vedení řízení je omezena možností promlčení přestupku, čímž se Úřad zabývá v tomto rozhodnutí níže.

Obviněná k protokolu vznesla námitky, které byly vyřízeny, a Úřad na toto vyřízení odkazuje. Ve vyřízení námitek bylo uvedeno, že zařazení protokolu o cenové kontrole mezi podklady, ze kterých kontrolní zjištění vycházelo, bylo nutné pro zjištění stavu věci v rozsahu potřebném pro dosažení účelu státního dozoru v části pod bodem d) a nebylo v rozporu s § 6 správního řádu. Dle názoru Úřadu je navíc lhůta pro vyhotovení protokolu stanovená § 12 odst. 2 kontrolního řádu lhůtou pořádkovou, jejíž případné porušení nezpůsobuje nezákonnost provedené kontroly nebo protokolu o kontrole. Podle názoru Úřadu námitka obviněné není důvodná.

2. Nezohlednění náročnosti zřízení odštěpných závodů – námitka pod bodem II. vyjádření

Námitky obviněné

Obviněná odmítá kontrolní zjištění, jelikož v kontrolním protokolu nebyla zmíněna neadekvátně krátká legisvakanční lhůta zákona č. 367/2019 Sb. Ten byl schválen dne 17. 12. 2019, publikován dne 31. 12. 2019 a nabyl účinnosti již dne 15. 1. 2020. V takto krátkém čase není možné podle kontrolované osoby odštěpné závody zřídit.

V inkriminované době se byla obviněná nucena potýkat s dopady epidemie covid-19 a s následky vyhlášeného nouzového stavu. Úřad se nezabýval otázkou, zda by rejstříkový soud za pandemické situace tyto závody zapsal. Obviněná by dále musela vyčlenit majetek pro odštěpné závody, což by vzhledem k její velikosti nebylo možné společně se zápisem těchto závodů do obchodního rejstříku stihnout.

Stanovisko Úřadu

Úřad konstatuje, že bylo bez pochybností prokázáno, že obviněná (kontrolovaná osoba) v celém kontrolovaném období i po něm provozovala dotčené části dráhy celostátní, na kterých zároveň provozovala drážní dopravu, která nesloužila výhradně k zajištění provozování dráhy. V takovém případě měla obviněná od 15. 1. 2020 povinnost oddělit provozování dráhy a drážní dopravy buď formou vertikálně integrovaného podniku, nebo zřízením odštěpných závodů.

V prohlášeních o dráze obviněné je uvedeno, že se vztahují na dotčené části dráhy celostátní a navíc je obviněná provozovatelkou částí drah v rozsahu pozemků v železničních stanicích. Z uvedeného vyplývá, že **obviněná je stále nejen provozovatelkou drážní dopravy, ale i provozovatelkou dráhy.**

Úřad připouští, že vzhledem ke krátkému období mezi platností a účinností zmíněné novely zákona o dráhách bylo obtížné odštěpný závod zřídit a že v tuto dobu byl z důvodů epidemie covid-19 vyhlášen nouzový stav. To by mohlo být posouzeno jako polehčující okolnost. V této věci Úřad odkazuje na posouzení polehčujících a přitěžujících okolností v části IV. *Posouzení přestupku a stanovení výše správního trestu* tohoto rozhodnutí.

3. Kroky vedoucí k odstranění nezákonného stavu – námitka pod bodem II. vyjádření

Námitky obviněné

Obviněná se pokusila nezákonný stav řešit formou změny kategorie dráhy, o které rozhoduje Ministerstvo dopravy, a formou převedení provozování dráhy na Správu železnic. Ke zřízení odštěpných závodů by při takovém řešení došlo jen na krátké období, což by vedlo ke zbytečné zátěži obviněné. Řízení o změně kategorie dráhy však byla přerušena, k požadované dohodě se Správou železnic nedošlo. Dle obviněné by její postup měl představovat liberační důvod ve smyslu § 21 odst. 1 přestupkového zákona, avšak Úřad se těmito okolnostmi nezabýval.

Stanovisko Úřadu

Úřad souhlasí, že obviněná může upřednostnit variantu spočívající ve změně kategorie provozované dráhy nebo změně provozovatele dráhy, aby se na ni nevztahovaly povinnosti podle § 42c zákona o dráhách. Jak vyplývá z vyjádření obviněné, její údajné žádosti o změnu kategorie dotčené dráhy k Ministerstvu dopravy nebylo plně vyhověno. Taktéž ke změně provozovatele dotčených částí

dráhy celostátní ani po více než dvou letech od vzniku povinnosti zřídit odštěpné závody nedošlo. Obviněná byla proto povinna neprodleně zahájit úkony vedoucí ke vzniku odštěpných závodů, případně v rámci vertikálně integrovaného podniku založit samostatnou společnost určenou k zajištění provozování dráhy v souladu § 42a a § 42b zákona o dráhách.

Ke krokům obviněné k odstranění nezákonného stavu by mohl Úřad přihlídnout jako k polehčující okolnosti při stanovení výše pokuty. Obviněná je za přestupek odpovědná, neboť neprokázala, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. Učinění několika málo kroků nelze s ohledem na rozsah působnosti a personální i finanční poměry obviněné považovat za vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat k tomu, aby přestupku obviněná zabránila. V této věci Úřad odkazuje na posouzení polehčujících a přitěžujících okolností v části IV. *Posouzení přestupku a stanovení výše správního trestu* tohoto rozhodnutí.

Závěr námitek

Obviněná navrhuje, aby Úřad řízení zastavil.

Úřad dospěl k závěru, že námitky obviněné nejsou důvodné a že neshledal důvody pro zastavení řízení.

IV. Posouzení přestupku a stanovení výše správního trestu

Spáchaný přestupek

Úřad uvádí, že podle § 5 přestupkového zákona je přestupkem společensky škodlivý protiprávní čin. V tomto případě je dán zájem společnosti na tom, aby provozovatelé dráhy provozovali drážní dopravu odděleně; to má za cíl zajistit, že nebude docházet k diskriminaci ostatních dopravců na této dráze. V tomto případě by obviněná jako dopravce byla proplacením částek za pronájem pozemků bezpochyby vůči svým konkurentům zvýhodněna. To by vedlo k narušení hospodářské soutěže, což je společensky škodlivý čin.

Obviněná je právnickou osobou. Současně plní funkci provozovatelky dráhy podle zákona o dráhách. Nesplnění povinností § 42c odst. 1 zákona o dráhách je výslovně označeno v § 51 odst. 4 písm. v) zákona o dráhách jako přestupek. Splnění uvedené povinnosti zákon o dráhách stanovil na 15. 1. 2020, kdy nabyl účinnosti zákon č. 367/2019 Sb. Protiprávní stav tedy obviněná vyvolala svou nečinností dne 15. 1. 2020 a udržovala ho až do dne zahájení tohoto řízení o přestupku. V daném případě byly naplněny znaky tohoto přestupku uvedené v § 51 odst. 4 písm. v) zákona o dráhách.

Úřad prokázal, že se obviněná dopustila tohoto přestupku, je za jeho spáchání odpovědná a proto ji uznal vinnou. Současně jednání obviněné není trestným činem.

Promlčení přestupku

Úřad se před uložením správního trestu zabýval tím, zda nedošlo k zániku odpovědnosti za přestupky. Podle § 30 písm. b) přestupkového zákona je v tomto případě promlčecí doba 3 roky, neboť za přestupek podle § 51 odst. 4 písm. v) zákona o dráhách lze podle § 51 odst. 10 písm. d) zákona o dráhách uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč.

Jedná se o trvající přestupek, neboť zde došlo ke dni 15. 1. 2020 k vyvolání a následnému udržování protiprávního stavu, spočívajícího v neoddělení provozování dráhy a drážní dopravy zřízením odstěpného závodu do 13. 7. 2022. Z obchodního rejstříku vyplývá, že protiprávní stav nebyl dosud ukončen. Promlčecí doba trvajících přestupků počíná podle § 31 odst. 2 písm. c) přestupkového zákona běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu.

Přestupek není promlčen.

Posouzení okolností a druh trestu

Podle § 12 písm. a) zákona o přestupcích jestliže ke spáchání přestupku zákon vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, může být pachatelem pouze ten, kdo požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení má. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že § 51 odst. 4 zákona o dráhách vyžaduje zvláštní postavení pachatele, tj. postavení provozovatele dráhy.

Obviněná byla zřízena na základě zákona a její činnost je upravena zákonem č. 77/2002 Sb. Podle § 6 odst. 1 tohoto zákona je obviněná akciovou společností a zapisuje se do obchodního rejstříku. Na základě § 4 odst. 2 zákona č. 77/2002 Sb. se stala obviněná vlastnící pozemků v železničních stanicích. Obviněná je dostatečně kvalifikovaná se svěřeným majetkem nakládat.

V rámci správně-právní odpovědnosti je pak ukládán správní trest právnické osobě za to, že osoby odpovědné za její řízení a fungování nezajistily splnění povinností jí uložených. Za právnickou osobu fakticky jednají fyzické osoby jako její zástupci, zejména statutární orgány a zaměstnanci, jejichž jednání se právnické osobě přičítá. Jednáním těchto fyzických osob pak fakticky dochází k naplnění znaků skutkové podstaty přestupku, za který odpovídá právnická osoba. Vzhledem k tomu, že obviněná je právnickou osobou, navíc zřízenou na základě zákona, dospěl Úřad k závěru, že jiné druhy správních trestů, než pokuta, by neplnily výchovný účinek.

Obviněná má povinnost svou činnost vykonávat s péčí řádného hospodáře. Z povahy obviněné i z povahy její činnosti jednoznačně vyplývá, že zákonem svěřené úkoly musí obviněná vykonávat odborně na vysoké profesionální úrovni. Znalost a dodržování právního řádu obviněnou jsou při výkonu jejích činností nezbytnou podmínkou.

Stanovení výše pokuty

Skutek posuzovaný v tomto řízení je třeba z hlediska ukládání sankce považovat za ukončený ke dni 13. 7. 2022, i když protiprávní stav nadále trvá.

Za přestupek je možné uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč. Při stanovení výše uložené pokuty přihlédl Úřad ke všem skutečnostem zjištěným v řízení o přestupku. Zejména přihlédl podle § 37 až § 40 přestupkového zákona k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, ke způsobu a okolnostem spáchání přestupku, k významu a rozsahu následků přestupku a k povaze pachatele.

Polehčující a přitěžující okolnosti

Při stanovení výše pokuty Úřad posoudil, zda je možné přihlédnout k nějakým polehčujícím a přitěžujícím okolnostem definovaným v § 39 a § 40 přestupkového zákona.

Úřad posuzoval, zda by bylo možné přihlédnout ke krátké legisvakanční lhůtě a pandemii covid-19 jako k polehčující okolnosti. Úřad souhlasí, že krátkou legisvakanční lhůtu i vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s pandemií covid-19 by bylo možno uznat jako k polehčující okolnost v případě, pokud by obviněná svou povinnost splnila v přiměřené době, tj. činila již od 15. 1. 2020 příslušné účinné kroky k odstranění protiprávního stavu. Obviněná však povinnost vyplývající z § 42c odst. 1 zákona o dráhách ani do 13. 7. 2022 nesplnila, tedy ani po uplynutí 30 měsíců od nabytí účinnosti zákona č. 367/2019 Sb. Z uvedeného vyplývá, že nezřízení odštěpného závodu nebylo způsobeno nedostatkem potřebného času. S ohledem na tyto skutečnosti považuje Úřad námitku ohledně pandemie covid-19 za irelevantní. Obviněná mimochodem měla možnost žádost o zápis do obchodního rejstříku rejstříkovému soudu zaslat i v době pandemie covid-19, přičemž by doložení podání žádosti o zápis v zákonné lhůtě bylo polehčující okolností.

Obviněná tuto povinnost nesplnila ani před vystavením faktur v prosinci 2021, které výrazně ovlivnilo povahu a závažnost přestupku. Proto Úřad dospěl k závěru, že krátkou legisvakanční lhůtu ani nouzový stav v souvislosti s pandemií covid-19 jako k polehčující okolnost uznat nelze.

Úřad také posuzoval, zda by bylo možné přihlédnout ke snahám obviněné řešit nezákonný stav formou změny kategorie dráhy nebo formou převedení provozování dráhy na Správu železnic jako k polehčující okolnosti. Těmito kroky by byl řešen nezákonný stav pouze na dotčených částech dráhy celostátní, což s ohledem na celkový rozsah činností, které musí zajistit odštěpný závod pro provozování dráhy, nemá fakticky žádný vliv na okolnosti přestupku. Jako k polehčující okolnosti však nelze přihlédnout k provozování částí drah v rozsahu pozemků v železničních stanicích. Úřad tedy nemohl přihlédnout k žádné polehčující okolnosti.

Obviněná nezřídila odštěpný závod či odštěpné závody, proto je důležité zohlednit význam a rozsah následků přestupku i finanční rozsah a dopad nezřízení tohoto závodu. Jiná situace bude, pokud se částky za provozování infrastruktury budou pohybovat v řádu tisíců, milionů či miliard korun. Částky fakturované Správě železnic za provozování částí drah v rozsahu pozemků v železničních stanicích se pohybují v řádu miliard korun a riziko narušení hospodářské soutěže na trhu, zejména v důsledku křížového subvencování, je velmi vysoké. Míra závažnosti přestupku je proto zvláště vysoká, a to i s ohledem na dobu trvání přestupku. K tomu Úřad přihlédl jako k významné přitěžující okolnost.

Úřad při stanovení výše pokuty přihlédl jednak k povaze činnosti obviněné, ale hlavně zohlednil význam a finanční rozsah a dopad následků přestupku. Částky fakturované Správě železnic za provozování částí drah v rozsahu pozemků v železničních stanicích se pohybují v řádu miliard korun, mohou způsobit narušení hospodářské soutěže na trhu, zejména v důsledku křížového subvencování a **několikasetnásobně převyšují** horní hranici pokuty stanovené v § 51 odst. 10 písm. d) zákona o dráhách.

Proto Úřad uložil pokutu ve výši 1 000 000 Kč, tj. na horní hranici sazby stanovené zákonem o dráhách. Obviněná se prezentuje jako největší český železniční dopravce, kdy její celková aktiva dle individuální účetní závěrky za rok 2021 k 31. 12. 2021 činily 80 733 mil Kč, výnosy ze smluv se zákazníky pak 23 559 mil Kč. S ohledem na její velikost a tržní podíl **nelze pokutu v této výši považovat za likvidační ani omezující**. Pokuta uložená obviněné naplňuje jak represivní funkci, tj. funkci postihu za porušení povinností stanovených zákonem, tak funkci preventivní, s cílem do

budoucná zabránit tomuto jednání. **Výše pokuty odpovídá závažnosti přestupku.** Proto Úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku č. I tohoto rozhodnutí.

Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu.

V. Náklady řízení

Řízení o přestupku vyvolala obviněná porušením své právní povinnosti, proto jí Úřad výrokiem č. II tohoto rozhodnutí uložil v souladu s § 95 odst. 1 přestupkového zákona, a § 79 odst. 5 správního řádu a § 6 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výtěžku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, povinnost uhradit paušální částku nákladů správního řízení ve výši 1 000 Kč se splatností do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad u Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře se sídlem Myslíkova 171/31, 110 00 Praha 1, ve lhůtě 15 dnů. Ta se počítá ode dne následujícího po doručení stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí. O rozkladu rozhoduje předseda Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře.

Mgr. Tomáš Myslivec

vedoucí oddělení přístupu ke službám
odboru přístupu k dopravní infrastruktuře

Dotčený orgán

Drážní úřad, IČO 61379425, Wilsonova 300/8, 121 06 Praha 2